

DIPOTŠIŠO & DIKARABO TŠA BENGMEŠOMO KA KIMOLLO YA MOTŠHELO YA COVID-19

Nom.	Potšišo & Karabo
1	<p>Q: Na Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 go Bengmošomo ke eng? A: Ka la 21 Aprele 2020 Mopresidente Ramaphosa o begile magato a tlaleletšo go thuša bengmešomo go fana ka tiišetšo ya ditšhelete go bašomi ba bona. A mangwe a magato a akaretša 35% ya tiego ya sekoloto sa kgwedi ka kgwedi sa PAYE seo se kolotwago go SARS bakeng sa dikgwedi tša Aprele, Mei, June le Julae. Go tlaleletša, SARS e ka se lefiše dikotlo le ditswala dife goba dife go tiego ye ya sekoloto sa PAYE. Se se ra gore bengmešomo bao ba sa na le maikarabelo a go lefela 65% yeo e šetšego bjale ka setlwaedi.</p> <p>Bengmešomo bao ba dirišago kimollo ye ya motšhelo ba swanetše go lefela morago palomoka ya sekoloto yeo e diegišitšwego ya PAYE ka ditefelo tše tshela tša go lekana tša mokitlana. Ditefelo tše tša mekitlana di swanetše go lefelwa ka mokgwa wo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agosetose 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Setemere 2020; • Setemere 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Oktobore 2020; • Oktobore 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 6 Nofemere 2020 (letšatši la mafelelo la kgwebo pele ga la 7); • Nofemere 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Disemere 2020; • Disemere 2020 - tefelo e swanetše go dirwa pele ga 7 Janaware 2021; • Janaware 2020 - tefelo e swanetše go dirwa pele ga 5 Feberware 2021; <p>Ge mongmošomo a ka tshediša tefelo ya mokitlana, dikotlo le ditswala di tla dirišwa go kgwedi yeo e tshetšwego.</p> <p>Go tlaleletša, mopresidente o begile maikhutšo a tefelo bakeng sa ditefelo tša SDL sebaka sa motšhelo sa dikgwedi tša go tloga ka Mei go fihla ka Agosetose. Se se ra gore go tloga ka sebaka sa motšhelo sa Mei 2020, yeo e swanetšwego go dirwa ka goba pele ga 7 June, bengmešomo bao ba ngwadišitšwego bakeng sa SDL, ga ba swanela go laodiša sekoloto sefe goba sefe sa SDL go dipušetšo tša EMP201 le go dira ditefelo mo nakong ye.</p>
2	<p>Q: Na ke bengmešomo bafe bao ba khwalifayago bakeng sa Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE? A: Go khwalifaya bakeng sa Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE, bengmešomo, go sa akaretšwe dikgoro tša Mmušo le Masepala, ba swanetše go:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E kaba: <ul style="list-style-type: none"> ○ Motho ka noši; ○ Kgwebišano; ○ Trasete; goba ○ Khamphani/Koporasi ya go Tswalelwa/kabelo ya ploko/Koporeite. • Eba le letseno la kroso la R100 million goba ka fase mo ngwageng wa kelo ka goba ka morago ga 1 Aprele 2020, eupša pele ga 1 Aprele 2021; LE <ul style="list-style-type: none"> ○ Letseno la kroso ga se le swanele go akaretša go fetiša 10% ya letseno leo le hweditšwego go tswala, didividente tša selegae goba tša naga ya ntle, tšhelete ya rente ya thoto ya go se šuthe le mogolo wo o amogetšwego go tšwa go mongmošomo; GOBA ○ Ke kgwebo ya maekro ya go khwalifaya yeo e fihlelelago dinyakwa tšeo di beilwego go Šetšulu ya bo Tshelela. Lemoga: Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo šupetša go tlhatlhi ya letlakala la wep la Motšhelo wa Poelo ya kgwebo. • Obamela tefelo ya motšhelo ka botlalo, go ra gore: <ul style="list-style-type: none"> ○ O ngwadišitše bakeng sa metšhelo ka moka yeo e hlokegago; ○ Ga go na dipušetšo tše di šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe wo o ngwadišitšwego; ○ Ga go na sekoloto seo se šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe wo o ngwadišitšwego; ○ E ngwadišwe bakeng sa PAYE pele ga 1 Matšhe 2020.

<p>3</p>	<p>Q: Na ke eng go obamela tefelo ya motšhelo? A: Obamelo ya tefelo ya motšhelo e ra gore:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O ngwadišitše bakeng sa metšhelo ka moka yeo e hlokegago; • Ga o na sekoloto seo se šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe wo o ngwadišitšwego; • Ga o na sekoloto seo se šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe wo o ngwadišitšwego; go sa akaretšwe <ul style="list-style-type: none"> ○ Dipeakanyo tša tefelo ka mokitlana; ○ Kwano ya sekoloto sa motšhelo ○ Tefelo ya motšhelo wo o fegilwego go kganetšano goba boipiletšo ○ Sekoloto sa motšhelo sa R100 goba ka fase goba tefelo efe goba efe yeo Khomišinare wa SARS a ke e laetšago.
<p>4</p>	<p>Q: Na nka lekola bjang ge eba ke obamela tefelo ya motšhelo? A: Go lekola ge eba o obamela tefelo ya motšhelo, o ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kgopela Setatamete sa Akhaonte bakeng sa metšhelo yeo o e ngwadišitšego go tiišetša ge eba o na le dipušetšo dife goba dife tšeo di šaletšego goba sekoloto; • Lebelela letlakala la gago la MCP go eFiling; • Letšetša SARS Contact Centre go dira kgopelo ya maemo a gago a obamelo.
<p>5</p>	<p>Q: Na ke sebaka sefe seo nka kleimago Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE? A: Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE e hwetšagala sebaka sa dikgwedi tše nne go tloga ka 1 Aprele 2020 go fihla ka 31 Julae 2020. Tiego ya mathomo e ka kleingwa ka go pušetšo ya EMP201 Aprele 2020.</p>
<p>6</p>	<p>Q: Na ke bokae yeo nka e kleimago bakeng sa Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE? A: Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE ke tefelo ya 65% ya palomoka ya sekoloto le tiego ya 35% ya palomoka ya sekoloto sa PAYE sa kgwedi.</p> <p>Lemoga: 35% ya tiego e dirišwa fela go sekoloto sa PAYE seo se laodišitšwego go pušetšo ya setlogo ya EMP201 yeo e rometšwego go SARS. Koketšo enngwe le enngwe go sekoloto sa PAYE ka kgopelo ya phošollo e ka se tšewe ge 35% ya tiego e tlhakantšhitšwe.</p>
<p>7</p>	<p>Q: Na nka kleima bjang Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE ? A: O ka kleima Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE go pušetšo ya EMP201 yeo o e romelago kgwedi ka kgwedi. Go kleima Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE, o swanetše go tšea dikgato tše di latelago:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tlatša EMP201 bjale ka ge go tlwaelegile ka sekoloto sa go tlala sa PAYE Lemoga: Fomo e tla tlhakantšha PAYE yeo e lefelwago ka 100%. O ka se kgone go fetša boleng bjo; • Laetša palo ya maleba yeo e swanetšego go lefelwa go SARS ka mo go latelago: <ul style="list-style-type: none"> ○ Romela EMP201 go SARS. SARS e tla go romela setatamete sa akhaonte, seo se tla laetšago Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE (palo yeo e diegišitšwego) le palomoka yeo e lefelwago sebakeng seo; GOBA ○ Tlhakantšha Palomoka yeo e Lefelwago ka (65% ya sekoloto sa PAYE) le SDL yeo e Lefelwago le UIF yeo e Lefelwago; Lemoga: Ge eba o dira tefelo ya go latelwa, o tlo felelwa ke dikholego tša Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE gape SARS e tlo diriša kotlo le tswala go tlhakantšho ya Palomoka yeo e Lefelwago. <p>Lemoga: Lekola setatamete sa akhaonte diiri tše 48 ka morago ga go romela EMP201 go tiišetša gore SARS ga se e fediše phokoletšo ka lebaka la go se obamele.</p> <p>Ka kgopelo lemoga ga go palo ya tšhelete yeo e laetšago goba e bontšhago Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE yeo e tla tšweletšwego go fomo ya EMP201. O swanetše go lebelela setatamete sa gago sa akhaonte go bona phethagatšo akhaonteng ya gago.</p> <p>Mohlala:</p>

PAYE Liability	35% Tax Relief	PAYE payable	SDL Liability	UIF Liability	Total Payable amount
5 000	1 750	3 250	0	100	3 350
20 000	7 000	13 000	0	400	13 400
54 000	18 900	35 100	0	1 080	36 720

8

Q: Na nka kleima Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE ge eba ke kleima ETI?

A: Ee, bengmošomo ka moka bao ba khwalifayago ba ka kleima Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE go sa šetšwe ge eba ba kleima ETI goba aowa.

Ge o kleima ETI, o swanetše go tšea dikgato tše di latelago:

- Tlatša sekoloto ka botlalo sa PAYE
Lemoga: Fomo e tla tlhakantšha PAYE yeo e lefelwago ka 100%. O ka se kgone go fetša boleng bjo;
- Tlatša ETI yeo e Tlhakantšhitšwego;
- Tlhakantšha 65% ya Sekoloto sa PAYE;
- Fokotša ETI yeo e Dirišitšwego go palo e nnyane ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego goba 65% of ya Sekoloto sa PAYE;
- Tlhakantšha Palomoka yeo e Lefelwago bjale ka (65% ya Sekoloto sa PAYE) ETI e Dirišitšwego e nnyane le SDL e Lefelwago; Lemoga: Ge eba o dira tefelo ya go latelwa, o tlo felelwa ke dikholego tša Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE gape SARS e tlo diriša kotlo le tswala go tlhakantšho ya Palomoka yeo e Lefelwago.
Lemoga: Lekola setatamete sa akhaonte diiri tše 48 ka morago ga go romela EMP201 go tiišetša gore SARS ga se e fediše phokoletšo ka lebaka la go se obamele.

Ka kgopelo lemoga ga go palo ya tšhelete yeo e laetšago goba e bontšhago Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE yeo e tla tšweletšwago go fomo ya EMP201. O swanetše go lebelela setatamete sa gago sa akhaonte go bona phethagatšo akhaonteng ya gago.

Mohlala:

PAYE Liability	ETI Calculated	65% of PAYE liability	ETI Utilised	PAYE Payable	SDL Liability	UIF Liability	Total Payable amount
15 000	12 000	9 750	9 750	0	0	300	300
20 000	18 000	13 000	13 000	0	0	400	400
54 000	20 000	35 100	20 000	15 100	0	1 080	16 180

9

Q: Na ke gapeletšega go diriša Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE?

A: Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ke kgetho yeo e filwego Bengmešomo bao ba hlokago thušo ya go fana ka tiišetšo ya ditšhelete go bašomi ba bona ka nako ya kiletšo mešomong ya COVID-19. Ge o ka phetha go se diriše boikgethelo bjo, o swanetše go tlatša EMP201 ya gago bjale ka twaelo gomme o dire tefelo ka botlalo go SARS pele ga letšatšikgwedi la mafelelo. Ge eba o dira tefelo ya go latelwa, SARS e tlo diriša kotlo le tswala go palo ka botlalo yeo e kolotwago.

10

Q: Na ke tla tseba bjang gore ke bokae yeo ke swanetšego go e lefela morago bakeng sa PAYE yeo e diegišitšwego?

A: Ka morago ga la 7 Agosetose, SARS e tla laetša ditefelo tša go lekana tše tshela bakeng sa palomoka yeo o e diegišitšwego le go e akaretša ka go Setatamete sa Akhaonte sa kgwedi ka kgwedi, seo o ka se hwetšago go tloga ka la 15 Agosetose.

11

Q: Na ke swanetše go lefela morago neng PAYE yeo e diegišitšwego?

A: Ditefelo tša mokitlana di swanetše go lefelwa ka tsela ye:

- Agosetose 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Setemere 2020;
- Setemere 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Oktobore 2020;
- Oktobore 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 6 Nofemere 2020 (letšatši la mafelelo la kgwebo pele ga la 7);
- Nofemere 2020 - tefelo e swanetše go lefelwa pele ga 7 Disemere 2020;
- Disemere 2020 - tefelo e swanetše go dirwa pele ga 7 Janaware 2021;

	<ul style="list-style-type: none"> • Janaware 2020 - tefelo e swanetše go dirwa pele ga 5 Febereware 2021. <p>Ge o ka tshediša (tefelo ya go tlhela goba wa se lefele) go tefelo ya mokitlana, kotlo le tswala di tlo dirišwa bakeng sa kgwedi yeo o tshedišitšego.</p>
12	<p>Q: Na Maikhutšo a Tefelo ya SDL ke eng?</p> <p>A: Go tloga ka kgwedi ya Mei 2020, yeo e swanetšego go lefelwa ka goba pele ga la 7 June, bengmešomo bao ba ngwadišitšego bakeng sa SDL ga ba hloke go laodiša le go lefela SDL go SARS. Maikhutšo a a tefelo a phethagatšwa sebaka sa dikgwedi tše nne go thoma ka la 1 Mei 2020 go fihla ka la 31 Agosetose 2020.</p>
13	<p>Q: Na ke khwalifaya bjang bakeng sa Maikhutšo a Tefelo ya SDL?</p> <p>A: Bengmošomo ka moka bao ba ngwadišitšego ka go itiriša bakeng sa SDL ba khwalifaya ka go itiriša bakeng sa Maikhutšo a Tefelo a SDL.</p>
14	<p>Q: Na nka kleima bjang Maikhutšo a Tefelo ya SDL?</p> <p>A: Maikhutšo a tefelo ya SDL a fiwa ka go itiriša. Palo ya lefela ya sekoloto sa SDL e tlo tlhela go pušetšo ya EMP201 bakeng sa sebaka sa dikgwedi tše nne go tloga ka Mei go fihla ka Agosetose 2020.</p>
15	<p>Q: Na ke eng Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya PAYE bakeng sa ETI?</p> <p>A: Ka la 23 Matšhe 2020 Mopresidente Ramaphosa o begile magato a go thuša bengmešomo go fana ka tiišetšo ya ditšhelete go bašomi ba bona bao ba sa golego R6500 ka kgwedi. Magato a a akaretša katološo ya bengmošomo bao ba khwalifayago bakeng sa ETI, palo ya tlaleletšo ya go fihla go R750, le tefelo ya pušetšo ya kgwedi ka kgwedi ya ETI yeo e kleimilwego.</p>
16	<p>Q: Na ke bengmešomo bafe bao ba khwalifayago bakeng sa Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya ETI?</p> <p>A: Ge eba o mongmošomo yo a khwalifayago wa ETI gape o obamela tefelo ya motšhelo ka botlalo, gona o khwalifaya bakeng sa Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya ETI. Ge lekola ge eba o mongmošomo yo a khwalifayago wa ETI, etela letlakala la web la ETI._</p>
17	<p>Q: Na ke eng go obamela tefelo ya motšhelo?</p> <p>A: Obamelo ya tefelo ya motšhelo e ra gore:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O ngwadišitše bakeng sa metšhelo ka moka; • Ga o na sekoloto seo se šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe wo o ngwadišitšwego; • Ga o na sekoloto seo se šaletšego morago bakeng sa motšhelo ofe goba ofe yeo ngwadišitšwego, go akaretšwego: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dipeakanyo tša tefelo ka mokitlana; ○ Kwano ya sekoloto sa motšhelo ○ Tefelo ya motšhelo wo o fegilwego go kganetšano goba boipiletšo ○ Sekoloto sa motšhelo sa R100 goba ka fase goba tefelo efe goba efe yeo Khomišinare wa SARS a ke e laetšago.
18	<p>Q: Na nka lekola bjang ge eba ke obamela tefelo ya motšhelo?</p> <p>A: Go lekola ge eba o obamela tefelo ya motšhelo, o ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kgopela Setatamente sa Akhaonte bakeng sa metšhelo yeo o e ngwadišitšego go tiišetša ge eba o na le dipušetšo dife goba dife tše di šaletšego goba sekoloto; • Lebelela letlakala la gago la MCP go eFiling; • Letšetša SARS Contact Centre go kgopela maemo a gago a obamelo ya motšhelo.
19	<p>Q: Na ke sebaka sefe seo nka kleimago ETI ya tlaleletšo?</p> <p>A: Kimollo ya Motšhelo ya COVID-19 ya bakeng sa ETI e hwetšagala dikgwedi tše nne go tloga ka Aprele go fihla ka Julae 2020. ETI ya mathomo ya go katološwa e ka kleingwa ka go EMP201 ya gago bakeng sa Aprele 2020.</p>

20	<p>Q: Na ke bokae ya tlaleletšo ya ETI nka e kleimago? A: Palo ya tlaleletšo ya go fihla R750 e ka kleingwa bakeng sa go mošomi yo mongwe le yo mongwe yo a khwalifayago.</p>																														
21	<p>Q: Na ke bašomi bafe bao nka ba kleimelago ETI ya tlaleletšo??</p> <p>A: O ka kleima bakeng sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bašomi bao gabjale ba hlolegilego bakeng sa ETI; • Bašomi bao fa dirišitšego dikleimi tša ETI ka moka go ya ka melao yeo e dirišwago ya sediko sa dikgwedi tše 24 tša go khwalifaya, ge fela mošomi a le magareng ga mengwaga ye 18 le 29 (ba akareditšwe) gape ba sa go šomela; • Bašomi ba mengwaga ye magareng ga 30 le 65 (ba akareditšwe), ge fela ba fihlelela lepanta la megolo le dikheraetheria tše dingwe tša go khwalifaya. 																														
22	<p>Q: Na nka tlhakantšha bjang ETI ya tlaleletšo: A: ETI ya tlaleletšo e tlhakantšhwa ka mokgwa wo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bašomi bao ba lego go sediko sa mathom sa go khwalifaya bakeng sa ETI: <table border="1" data-bbox="312 855 1393 1303"> <thead> <tr> <th>Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo</th> <th>Tiišetšo</th> <th>Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>R0 – R1999</td> <td>(50% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750</td> <td>R750 – R1749.50</td> </tr> <tr> <td>R2000 - R4499</td> <td>Ga e fetoge ka R1750</td> <td>R1750</td> </tr> <tr> <td>R4500 – R6499</td> <td>Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1750 B = 0,875 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500</td> <td>R 1750 – 0.875</td> </tr> <tr> <td>R6500 le go feta</td> <td>Lefela</td> <td>R0.00</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • Bašomi bao ba lego go sediko sa bobedi sa go khwalifaya bakeng sa ETI: <table border="1" data-bbox="312 1473 1393 1921"> <thead> <tr> <th>Tefelo ya kgwedi ka kgwedi</th> <th>Tiišetšo</th> <th>Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>R0 – R1999</td> <td>(25% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750</td> <td>R 750 – R1249.75</td> </tr> <tr> <td>R2000 - R4499</td> <td>Ga e fetoge ka R 1250</td> <td>R1250</td> </tr> <tr> <td>R4500 – R6499</td> <td>Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1250 B = 0,625 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500</td> <td>R1250 – 0.625</td> </tr> <tr> <td>R6500 le go feta</td> <td>Lefela</td> <td>R0.00</td> </tr> </tbody> </table>	Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo	Tiišetšo	Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi	R0 – R1999	(50% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750	R750 – R1749.50	R2000 - R4499	Ga e fetoge ka R1750	R1750	R4500 – R6499	Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1750 B = 0,875 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500	R 1750 – 0.875	R6500 le go feta	Lefela	R0.00	Tefelo ya kgwedi ka kgwedi	Tiišetšo	Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi	R0 – R1999	(25% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750	R 750 – R1249.75	R2000 - R4499	Ga e fetoge ka R 1250	R1250	R4500 – R6499	Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1250 B = 0,625 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500	R1250 – 0.625	R6500 le go feta	Lefela	R0.00
Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo	Tiišetšo	Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi																													
R0 – R1999	(50% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750	R750 – R1749.50																													
R2000 - R4499	Ga e fetoge ka R1750	R1750																													
R4500 – R6499	Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1750 B = 0,875 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500	R 1750 – 0.875																													
R6500 le go feta	Lefela	R0.00																													
Tefelo ya kgwedi ka kgwedi	Tiišetšo	Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi																													
R0 – R1999	(25% x tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo) + R750	R 750 – R1249.75																													
R2000 - R4499	Ga e fetoge ka R 1250	R1250																													
R4500 – R6499	Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R1250 B = 0,625 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500	R1250 – 0.625																													
R6500 le go feta	Lefela	R0.00																													

- Bašomi bao ba dirišitšego dikleimi tša ETI ka moka go ya ka melao yeo e dirišwago ya sediko sa dikgwedi tše 24 tša go khwalifaya, ge fela mošomi a le magareng ga mengwaga ye 18 le 29 (ba akareditšwe) gape ba sa go šomela, le;
- Bašomi ba mengwaga ye magareng ga 30 le 65 (ba akareditšwe), ge fela ba fihlelela lepanta la megolo le dikheraetheria tše dingwe tša go khwalifaya, ba ka kleima:

Tefelo ya kgwedi ka kgwedi	Tiišetšo	Palo ya ETI yeo e Tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi
R0 - R4499	Ga e fetoge ka R 750	R 750
R4500 – R6499	Fomula: $X = A - (B \times (C - D))$ X = palo yeo e tlhakantšhitšwego kgwedi ka kgwedi A = R750 B = 0,375 C = Tefelo ya kgwedi ka kgwedi ya mogolo D = R4500	R750 – 0.375
R6500 le go feta	Lefela	R0.00

Mohlala: Mongmošomo o nale bašomedi ba ba raro. Mongmošomo o kleima ETI bakeng sa mošomi A, mongmošomo o dirišitše dikleimi ka moka tša ETI bakeng sa mošomi B wa mengwaga ye 27 mengwaga ye mebedi ya go feta, gape Mošomi C o na le mengwaga ye 34. Mošomi yo mongwe le yo mongwe o tla gola R4 500 ka kgwedi. Bengmošomo ba tla kgona go boloka R3 250 kgwedi ka kgwedi.

	Remuneration	ETI	Additional ETI	Total
Employee A	4500	1000	750	1750
Employee B	4500	0	750	750
Employee C	4500	0	750	750
Total	13500	1000	2250	3250

23

Q: Na ke kleima bjang ETI ya tlaleletšo?

A: ETI ya tlaleletšo e ka kleingwa ka EMP201 ya kgwedi ka tsela ye:

- Tlhakantšha ETI go ya ka melao yeo e mpshafaditšwego (lebelela Dipotšišo tša go Botšišwa Kgafetšakgafetša "Na nka tlhakantšha bjang ETI ya tlaleletšo);
- Tlatša palo yeo e tlhakantšhitšwego ya ETI bakeng sa bašomi bao ba khwalifayago go EMP201.

Mohlala:

Mongmošomo o na le bašomedi ba ba raro. Mongmošomo o kleima ETI bakeng sa mošomi A, mongmošomo o dirišitše dikleimi ka moka tša ETI bakeng sa mošomi B wa mengwaga ye 27 mengwaga ye mebedi ya go feta, gape Mošomi C o na le mengwaga ye 34. Mošomi yo mongwe le yo mongwe o tla gola R4 500 ka kgwedi. Bengmošomo ba tla kgona go boloka R3 250 kgwedi ka kgwedi. Palo e swanetše go tlatšwa ka go sekgoba sa ETI yeo e tlhakantšhitšwego go EMP201.

	ETI	Additional ETI	Total
Employee A	1000	750	1750
Employee B	0	750	750
Employee C	0	750	750
Total	1000	2250	3250

24

Q: Na ke tla khwalifaya bjang bakeng sa Pušetšomorago ya tefelo ya ETI?

A: ETI e ka ntšhiwa kgatshanong le PAYE yeo e lefelwago go maksimamo ya mohlomongwe Sekoloto sa PAYE goba ETI yeo e tlhakantšhitšwego ya kgwedi. Ge eba sekoloto sa PAYE se ka fase ga ETI yeo e tlhakantšhitšwego, tekanyo ya go fetiša (ETI e fetišetšwa pele) e tla lefelwa bjale ka tefelamorago, ge eba o

obamela tefelo ya motšhelo ka botlalo. ETI e ka ntšhwa kगतलhanong le PAYE yeo e lefelwago go fihla ka maksimao wa mohlomongwe sekoloto sa PAYE goba ETI yeo e tlhakantšhitšwego ya kgwedi. Ge eba sekoloto sa PAYE se ka fase ga ETI yeo e tlhakantšhitšwego, tekanyo ya go fetiša (ETI e fetišetšwa pele) e tla lefelwa bjale ka tefelamorago, ge eba o obamela tefelo ya motšhelo ka botlalo.

Mohlala:

PAYE Liability	ETI Calculated	ETI Utilised	ETI Carried Forward	PAYE Payable	SDL Liability	UIF Liability	Total Payable amount
15 000	20 000	15 000	5 000	0	150	300	450*
20 000	18 000	18 000	0	2 000	200	400	2 600
36 500	40 000	36 500	3 500	0	365	730	1 095*
54 000	20 000	20 000	0	34 000	540	1 080	35 620

* Go lefelwa fela SDL le UIF ka lebaka la gore sekoloto sa PAYE se ntšhiwa go kgoketšhi ya ETI.

25

Q: Na pušetšomorago ya ka ya ETI e tlo lefelwa neng?

A: Ka nako ya kimollo ya motšhelo ya COVID-19, pušetšomorago ya ETI e tlo lefelwa mo matšatšing a 10 morago ga ge EMP201 ya gago e tšweleditšwe ka katlego, ge fela o obamela motšhelo ka botlalo, o sa kgethwa bakeng sa oditi gape SARS e na le dintlha tša gago tša go tiišetšwa tša go panka.

Lemoga: Ge eba ga o obamele ka kgwedi, khrediti ya ETI e tlo fetišetšwa pele go kgwedi ye e latelago. Ge o šetše o obamela, khrediti e tla lefelwa morago go wena.

26

Q: Na ETI ya tlaletšo e swanetše go akaretšwa ka go setifikeiti sa IRP5/IT3(a)?

A: Ditlaletšo ka moka tša ETI di swanetše go akaretšwa go ditefikeiti tša IRP5. Boikgethelo bja tlaletšo ya sediko sa go khwalifaya bo swanetše go dirišwa bakeng sa bengmešomo bao ba sa hlaolegago bakeng sa ETI mohlomongwe ka mabaka a mengwaga, goba ka gore o šetše o kleimile ETI bakeng sa putseletšo ya dikgwedi tše 24. Bakeng sa bašomi bao ba hlaolegilego bakeng sa ETI, diriša dikgetho tša gabjale.

Mohlala:

Mongmošomo o na le bašomedi ba ba raro. Mongmošomo o kleima ETI bakeng sa mošomi A, mongmošomo o dirišitše dikleimi ka moka tša ETI bakeng sa mošomi B wa mengwaga ye 27 mengwaga ye mebedi ya go feta, gape Mošomi C o na le mengwaga ye 34. Mošomi yo mongwe le yo mongwe o tla gola R4 500 ka kgwedi. Mongmošomo o tla kgona go boloka R2 500 kgwedi ka kgwedi.

	Qualifying Cycle	Remuneration	Calculated ETI
Employee A	1	4500	1750
Employee B	3	4500	750
Employee C	3	4500	750

27

Q: Na nka akaretša ditefelo tše di amogetšwego go tšwa go UIF TERS bjale ka mogolo ge ke tlhakantšha ETI?

A: Ditefelo go tšwa UIF TERS thwii go ya go mongmošomo, yoo a tla lefelago bašomi bao ba lokolotšwego gape e sego karolo ya mogolo. Ditefelo tše di swanetše go se akaretšwe bakeng sa morero wa phethagalo ya ETI.

Mohlala: Mošomi o gola R5000, eupša ka lebaka la kamego ya kotsi ya COVID-19 mongomošoo o lefela fela R2000 gape UIF TERS e lefela R3000. Bakeng sa morero wa ETI, mogolo ke fela R2000 Se se thegwa ke ditsopolwa go tšwa go Molao wa Motšhelo wa Letseno:

- Ditefelo tše di amogetšwego go tšwa go UIF di a lokollwa go ya ka s10(1)(mB) ya Molao wa Motšhelo wa Letseno;
- Tihaloso ya 'mogolo' e ra gore palo efe goba efe ya letseno (temana 1 ya Šetšulu ya Bone); le
- Tihaloso ya 'letseno' e ra gore palo yeo e šetšego ya letselo la kroso morago ga kgogelo ya palo efe goba efe yeo lokollotšwego (karolo 1(1) ya Molao wa Motšhelo wa Letseno).

28

Q: Na ditefelo tše di amogetšwego go tšwa go ditheo tša kimollo ya kotsi ya COVID-19 di tšewa bjale ka mogolo?

A: Ge mongmošomo a dira kgopelo ka tšwelelo ya kimollo ya kotsi go tšwa go sekhwama sa COVID-19, go

	<p>na le tumelanelano ya kadimo ya tšhelete magarenga ga mongmošomo le sekhwama. Fao thušo ya tšhelete e filwego ke mongmošomo e direlwago bakeng sa tefelo ya megolo/meputso, mongmošomo o swanetše go fana ka dintlha ka botlalo tša mošomi yo mongwe le yo mongwe yo a amegilego gape sekhwama se tla lefela bašomi thwii megolo le meputso yeo e swanetšego. Se ke go tiišetša gore bašomi ga ba diriše ditfefelo bakeng sa merero e mengwe. Ditefelo tše di swara boitšhupo bja megolo ka ge sekhwama se lefela mošomi mogolo legatong la mongmošomo. Ka kgopelo lemoga gore palo ye ya tšhelete e tla dula e lefelwa go ya ka UIF.</p>
29	<p>Q: Na ditfefelo tšeo di amogetšwego go tšwa go ditheo tša kimollo ya kotsi ya COVID-19 di ama dikgogelo tša PAYE?</p> <p>A: Ditefelo tšeo di amogetšwego go tšwa go ditheo tša kimollo ya kotsi ya COVID-19 di lokollwa go tšwa go PAYE, eupša di swanetše go lefišwa motšhelo o tlwaelegilego (ge eba godimo ga morumo wa motšhelo) go kelo ge mošomi a romela pušetšo ya gagwe ya tefelo ya motšhelo wa letseno (ITR12). Ka fao, seripa seo mošomi a se amogetšego, se swanetše go laodišwa go setifikeiti sa IRP5/IT3(a) bjale ka tefelo/putseletšo ya COVID-19 Karolo18A Sekhwama sa Kimollo ya Kotsi (khoutu ya mothopo 3724)</p>
30	<p>Q: Na nka akaretša ditfefelo tše di amogetšwego go tšwa go ditheo tša kimollo ya kotsi ya COVID-19 ke tlhakantšha ETI?</p> <p>A: Ee, ditfefelo tšeo di amogetšwego go tšwa go ditfefelo tša ditheo tša kimollo ya kotsi ya COVID-19 di boloka boitšhupo bja mogolo ka ge sekhwama se lefela mogolo wa mošomi legatong la mongmošomo. Mohlala: Mošomi o gola R5000, eupša kamego ya kotsi ya COVID-19 mongmošomo o lefela fela R2000 gomme sekhwama se lefela R3000. Bakeng sa morero wa ETI, mogolo ke R5000.</p>
31	<p>Q: Ke rometše EMP201 ya ka, eupša ke dirile tefelo ya go latelwa bakeng sa 65% ya PAYE. Na ke ka lebaka la eng go na le dikotlo go palo ka botlalo ya PAYE?</p> <p>A: Ge o dira tefelo ya go latelwa, o tlo lahlegelwa ke kholego ya kimollo ya motšhelo ya COVID-19 bakeng sa PAYE gape ka fao, SARS e beile kotlo le tswala go palo ka botlalo. O ka dira kgopelo ya phego le/go tloša kotlo. Bakeng sa tshepetšo yeo e swanetšego go latelwa, kgotla mo.</p>
32	<p>Q: Ke rometše EMP201 ya ka gomme ke dirile tefelo ya 65% go PAYE, eupša 35% ya kimollo ga e laetše go setatamente sa akhaonte ya ka</p> <p>A: Ge eba 35% ya kimollo ga e laetše go setatamente sa akhaonte ya gago, go na le dikheraetheria tše dingwe tšeo di sa fihlelelwago. O swanetše go tiiša gore o fihlelela dikheraetheria ka moka, go akaretša ditfefelo tša gabjale pele o romela pušetšo ya EMP201. Ge o sa fihlelele dikheraetheria ka moka tša go khwalifaya, o ka dira kgopelo bakeng sa phego. Bakeng sa tshepetšo yeo e swanetšego go latelwa, kgotla mo.</p>
33	<p>Q: Ka lebaka la kiletšo ya mešomo, nna le mongomošomo wa ka re dumelanelane go fokotša mogolo wa ka sebaka sa dikgwedi tše 6 tše di latelago. Na ke ditlamorago dife tša motšhelo?</p> <p>A: Ge fela mošomi a lahlegetšwe ke karolo ya mogolo wa gagwe ntle le mabaka (gape a se a šuthiša tokelo ya go e amogela go fihlela morago ka letšatšikgwedi le lengwe) gona ke fela moo mogolo wo o fokoditšwego o tla bago mogolo gape ka kgogelo ya motšhelo wa mošomi. Mogolo wo o lahlegetšwego ga o oketšege go mošomi gomme go o hloke go lefišwa motšhelo. UIF le dikabelo tše dintši tša dikhwama tša phenšene di swanetše go tlhakantšhwa go mogolo wo o fokoditšwego.</p>